

Vapaaehtoistoiminnan harjoittelu 5 op

Vapaaehtoistoiminnan harjoittelu sisältyy opintokokonaisuuteen vahvistaminen sosiaalipedagogisessa työssä, jonka tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää vahvistavia sosiaalipedagogisia keinoja asiakastyössä. Hän osaa soveltaa sosiaalialan ammattieettisiä periaatteita niin ammatillisessa kuin vapaaehtoistoinnassakin. Opiskelija edistää toiminnallaan ihmisoikeuksia ja kestävästä kehitystä.

Vapaaehtoistoiminnan harjoittelun (5 op) tavoitteena on, että opiskelija tuntee vapaaehtois- ja kansalaistoimintaa sosiaalialalla. Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa harjoittelunsa oman ammatillisen erityisosaamisensa kehittymishaasteet huomioiden. Opiskelija edistää toiminnallaan oikeudenmukaisuutta, ihmisoikeuksia, yhdenvertaisuutta ja kestävästä kehitystä.

Harjoittelun sisältö:

Opiskelija tuntee vapaaehtoistoiminnan merkityksen, periaatteet ja käytännöt sosiaalialalla. Harjoittelu suoritetaan opintojen aikana opiskelijan esittämän suunnitelman mukaisesti. Harjoittelu voi olla esimerkiksi kansalaistoimintaa tai vapaaehtois- ja tukihenkilötoimintaa. Harjoittelun voi aloittaa ensimmäisen lukuvuoden jälkeen ja se suoritetaan pääsääntöisesti toisen lukuvuoden aikana.

Opintojakson laajuus on yhteensä 5 opintopistettä eli 135 tuntia opiskelijan työtä, josta vapaaehtoistoiminnan osuus on 100 tuntia, ja orientaatiotehtävien ja oppimisen arvioinnin osuus 35 tuntia. Harjoittelu toteutetaan siten, että opiskelija tekee vähintään 20 tuntia vapaaehtoistyötä yhdessä kohteessa.

Vapaaehtoistoiminnan harjoittelu suoritetaan vaiheittain seuraavasti:

1 vaihe)

Orientoituminen vapaaehtoistoimintaan:

- Opiskelija osallistuu vapaaehtoistoiminnan harjoittelun infotilaisuuteen
- Opiskelija perehtyy vapaaehtoistoiminnan merkitykseen ja periaatteisiin sosiaalialalla ja laatii itseopiskelumateriaalin pohjalta kirjallisen reflektiotehtävän ja henkilökohtaiset oppimistavoitteet vapaaehtoistoiminnan harjoittelulle. -> [Tehtävä palautetaan Moodle – työtilaan ennen vapaaehtoistoiminnan alkua.](#)
- Opiskelija tutustuu sosiaalialan tutkinto-ohjelman vapaaehtoistoiminnan yhteistyöorganisaatioihin (Ks. Wiki -sivut), ja laatii vapaaehtoistoiminnan yhteistyöorganisaation kanssa harjoittelun toteutussuunnitelman. -> [Toteutussuunnitelma palautetaan Moodleen viimeistään kahden viikon kuluessa harjoittelun aloituksesta vapaaehtoistoiminnan organisaatiossa.](#)

Orientaatiotehtävä

Orientaatiotehtävän tarkoitus on auttaa sinua hahmottamaan vapaaehtoistoimintaan liittyviä periaatteita sekä vapaaehtoistoimintaa koordinoivan tahon että vapaaehtoistoimijan näkökulmasta.

Tehtävänäsi on perehtyä seuraaviin materiaaleihin:

- *Vapaaehtoistoiminnan etiikka -Etenen kannanotto (2014)*
http://www.etene.fi/c/document_library/get_file?folderId=703603&name=DLFE-6701.pdf
- *Sosiaali- ja terveysjärjestöt hyvinvoinnin rakentajina. Soste. (2012)*
http://www.soste.fi/media/pdf/julkaisut/jarjestot_hyvinvoinnin_rakentajina2012.pdf
- *Kaila, K. (toim.)(2014) Onnistunut vapaaehtoistoiminta. Opas toiminnan kehittäjälle. (Osat 1, 2, 3 ja 4, sivut 1-70)*
http://www.kierratyskeskus.fi/files/8928/Onnistunut_vapaaehtoistoiminta_opas_VETY_0514web.pdf
- *Punainen risti: Ohjeita vapaaehtoistyössä jaksamiseen*
<https://rednet.punainenristi.fi/sites/rednet.mearra.com/files/Ohjeita%20vapaaehtoisty%C3%B6ss%C3%A4%20jaksamiseen.pdf>

Perehdyttyäsi yllämainittuun materiaaliin, laadi kirjallinen koonti oppimastasi, jossa pohdit vapaaehtoistoiminnan merkitystä sosiaalialalla. Pohdi orientaatiotehtävässä myös henkilökohtaisia tavoitteitasi vapaaehtoistoiminnan harjoittelulle; mitä haluat oppia vapaaehtoistoiminnasta, miten vapaaehtoistoiminnan harjoittelu tukee osaamistasi sosiaalialan ammattilaisena.

Orientaatiotehtävän laajuus on 2-4 sivua, ja se palautetaan Moodleen Vapaaehtoistoiminnan harjoittelun työtilaan ennen vapaaehtoistoiminnan alkua.

Yhteistyömahdollisuuksiin perehtyminen

Metropolia ammattikorkeakoulun sosiaalialan tutkinto-ohjelmalla on yhteistyösopimuksia useiden vapaaehtoistoiminnan organisaatioiden kanssa. Tarkemmat kuvaukset näistä organisaatioista ja organisaatioiden tarjoamista toimintamuodoista löydät harjoittelujen wiki -sivuilta, ja ko. vapaaehtoistoiminnan organisaation kotisivuilta. Mikäli haluat toimia vapaaehtoisena muussa kuin vapaaehtoistoiminnan organisaatioiden koordinoimassa toiminnassa se on myös mahdollista. Hyväksytä tässä tapauksessa vapaaehtoistoiminnan harjoittelun suunnitelma harjoittelua koordinoivalla opettajalla.

Vapaaehtoistoiminnan yhteistyösuunnitelma (harjoittelun toteutussuunnitelma) tehdään vapaaehtoistoiminnan organisaation kanssa.

Suunnitelmassa sinun on huomioitava seuraavat seikat:

Vapaaehtoistoiminnan harjoittelun laajuus on 5 opintopistettä.

- 5 opintopistettä tarkoittaa käytännössä 135 tuntia opiskelijan työtä, josta 100 tuntia on vapaaehtoisena toimimista ja mahdolliseen vapaaehtoistoiminnan koulutukseen osallistumista kohdeorganisaatiossa.

- Kirjallisiin tehtäviin ja taustamateriaaleihin perehtymiseen sekä vapaaehtoistoiminnasta oppimisen arviointiin on varattu aikaa 35 tuntia.

2 vaihe)

Harjoittelun toteuttaminen käytännössä:

Vapaaehtoistoiminnan harjoittelu toteutetaan toimimalla vapaaehtoisena yhteistyöorganisaatioiden koordinoimassa/ohjaamassa vapaaehtoistoiminnassa tai muussa erikseen sovitussa vapaaehtoistoiminnassa. Opiskelijan on osallistuttava vapaaehtoistoimintaan yhteensä 100 tunnin ajan. Opiskelija voi sisällyttää tähän tuntimäärään yhteistyöorganisaation järjestämän vapaaehtoistoiminnan perehdytyksen ja osallistumisen yhteistyöorganisaation muuhun toiminnanohjaukseen.

Useat vapaaehtoistoimintaa koordinoivat järjestöt, kuten Kalliolan Settlementti ja SPR järjestävät vapaaehtoisille koulutusta vapaaehtoistoiminnan periaatteista. Vapaaehtoistoiminnan koulutuksessa käydään läpi mm. vapaaehtoisen roolia, vastuita ja toiminnan eettisiä ja käytännöllisiä periaatteita.

Harjoittelu toteutetaan siten, että opiskelija tekee vähintään 20 tuntia vapaaehtoistyötä yhdessä kohteessa. Opiskelija täyttää vapaaehtoistoiminnan tuntiseurantalomaketta, jonka yhteistyötahon edustaja/edustajat allekirjoittavat harjoittelun päätyttyä. Tuntiseurantalomake palautetaan Vapaaehtoistoiminnan harjoittelun Moodle -työtilaan.

Harjoittelun toteuttamisesta:

Huolellinen perehtyminen vapaaehtoistoiminnan kontekstiin on tarpeen. Jos esimerkiksi toimit vapaaehtoisena jonkun järjestön puitteissa, sinun on hyvä perehtyä ko. järjestön historiaan ja toimintaa ohjaaviin arvoihin. Nämä ovat toiminnan peruspilareita, ja näiden periaatteiden ymmärtäminen auttaa sinua ymmärtämään järjestön/organisaation toimintaa kokonaisuutena

Yleisesti hyväksytyjä arvoja vapaaehtoistoiminnassa ovat erilaisuuden hyväksyminen, tasa-arvoisuus, yksilön oikeuksien kunnioittaminen, luottamus ihmiseen ja yhteisön kykyyn ratkaista itsenäisesti ongelmia

Perusvelvollisuus vapaaehtoistoiminnassa on vaitiolovelvollisuus. Se on koko vapaaehtoistoiminnan ydin ja luottamuksen rakentamisen kannalta elintärkeä periaate.

Vapaaehtoisena sinun tulee pitää kiinni sovituista asioista, osallistua toiminnan edellyttämiin tapaamisiin, perehdytykseen ja toiminnanohjauksiin, mikäli järjestö/vapaaehtoistoiminnan kohdeorganisaatio sellaista tarjoaa.

On myös hyvä muistaa, että vapaaehtoinen ei korvaa ammattityötä vaan täydentää omalla osaamisellaan erilaisia tuen muotoja ja rakenteita

Vaihe 3)

Oppimisen arviointi, harjoittelun päättäminen

Harjoittelun päätyttyä opiskelija arvioi omaa oppimistaan vapaaehtoistoiminnassa täyttämällä Vapaaehtoistoiminnasta oppimisen arviointikyselyn. Arviointikysely täytetään e-lomakkeella. Linkki lomakkeeseen löytyy Vapaaehtoistoiminnan harjoittelun Moodle työtilasta.

Kun opiskelija on palauttanut opintojaksolla edellytettävät:

- *Orientaatiotehtävän (palautetaan Moodleen ennen harjoittelun alkua vapaaehtoistoiminnan organisaatiossa)*
- *ja harjoittelun toteutussuunnitelman (yhteistyösopimus vapaaehtoistoiminnan organisaation kanssa – > palautetaan viimeistään kahden viikon kuluttua harjoittelun aloituksesta vapaaehtoistoiminnan organisaatiossa)*
- *Vapaaehtoistoiminnan tuntiseurantalomakkeen ja*
- *Vapaaehtoistoiminnasta oppimisen arviointilomakkeen (lomake täytetään harjoittelun päätteeksi) hän saa opintojaksosta hyväksytyin suorituksen merkinnän winhaan.*

Lisätietoja vapaaehtoistoiminnasta oppimisesta löydät mm. KAMU -hankkeessa laaditusta oppaasta:

Manninen, N. & Raatikainen, E. 2014. Vapaaehtoistoiminnasta oppimaan. Ajatuksia ammattikorkeakouluille. (Ks. opas Moodlessa)